

Nekas jau vēl nav beidzies: griezt vai negriezt pensijas un citus sociālā atbalsta veidus, cik daudz, kādā veidā un vai visiem — līdz ar nepieciešamību mazināt budžeta izdevumus šie jautājumi sabiedrībā tiek cīlāti vai katru dienu. Vienlaikus sociālās sfēras augstākā amatpersona labklājības ministre Ilona Jurševska (ZZS) it kā palikusi šo jautājumu lieluma ēnā: gandrīz neitrālie popularitātes reitingi, kā arī grūtības atrast viņas darbību ko-

mentēt gatavus politikas vērotājus liecina, ka viņa ir viena no vismazāk zināmajiem šīs valdības ministriem. *SestDiena* pēta, kas ietekmējis viņas straujo karjeru.

NEGATĪVS REITINGS – TAS IR DABĪGI

Ilona Jurševska ir viena no sešiem ZZS ministriem Valda Dombrovska (*Vienotība*) vadītajā valdībā. Līdz šim publiskotie politiķu popularitātes reitingi viņai bijuši tuvu nullei (*SKDS* martā: -1,6). Pati Jurševska piekrīt, ka tas, visticamāk, izskaidrojams ar viņas sliktu atpazīstamību. Citādās domās ir politologs,

sabiedrisko attiecību speciālists Filips Rajevskis, kurš ar Jurševsku epizodiski kopā strādājis laikā, kad viņa bija Labklājības ministrijas (LM) Komunikācijas nodaļas vadītāja. «Savu lietu viņa prot. Tas bija redzams jau tad, un tas ir redzams arī tagad: viņa, būdama *pīārīste*, pati sev veido stratēģiju.» Pēc Rajevska teiktā, situācija sociālajā jomā ir drūma un bezcerīga: par to vien runā, kuru pabalstu samazināt vai ko vēl kādai sociālajai grupai atņemt. Politikās tik šķēršļotā ceļā «nolauzt kaklu var kamparveidīgi ātri». Piemēram, jautājums par ģimenes valsts pabalsta (Ls 8 par katru nepilngadīgo bērnu) atņemšanu teorētiski neesot mazāk svarīgs par *Latvenergo* jaunajiem tarifiem, jo skar tūkstošiem cilvēku maciņus, tomēr par to tikpat kā nav bijis sabiedrības viļņošanās.

Kaut arī pozitīva vēstījuma cilvēkiem nav, Jurševska tik sekmīgi noturējusi savu tēlu, ka ikviena viņas publiskā parādīšanās neizraisa kliegšanu un dusmas. «Labklājības ministram negatīvs reitings ir pilnīgi dabīgi, un tas, ka Jurševskai tas ir tikai nedaudz zem nulles, ir cieņu izraisoši,» vērtē Rajevskis. Komentējot iebildi, ka tādā gadījumā ZZS, ieliekot par ministri sabiedrisko attiecību speciālisti, izvilks lielo lozi, viņš to tomēr nevispārina kā atdarināšanas vērtu paraugu: «*Pīārīsti* visi ir gudri dot citiem padomus, bet kad pašiem sev jāveido stratēģija... Un cik nav piemēru, kad tieši *pīārīsti* visu sabojā!»

«REDZ LAUKUMU»

Latvijas Brīvo arodbiedrību savienības (LABS) priekšsēdētāja vietniece Līvija Marcinkēviča savukārt oponentē viedoklim, ka Jurševska būtu maz zināma. Nozarē viņu pazīst kopš 2004.gada, kad viņa vadīja jauniešu vasaras nodarbinātības projektu Nodarbinātības valsts aģentūrā (NVA). Vēlāk viņa kļuva par NVA, tad par LM sabiedrisko attiecību speciālisti. «Sabiedrisko attiecību speciālists no vienkārša departamenta darbinieka atšķiras ar to, ka zina daudz ko no iekšienes, kā arī labi redz laukumu kopumā. Joma ir ārkārtīgi nepievilcīga, bet Jurševskai ir pieredze, kas ar mums, sociālajiem partneriem, ļauj runāt vienā valodā,» spriež Marcinkēviča. Izpratni par lietām izceļ arī cita LM ilggadēja sociālā partnera — Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācijas *SUSTENTO* vadītāja Gunta Anča: cilvēkus ar invaliditāti krīze papildus nav skārusi, pabalsti un pensijas, kā arī sabiedriskā transporta lietošanas

Virves dejojotāja virs sociālās aizs

Situācija sociālajā sfērā ir pietiekami nokaitēta, lai politiķis tajā viegli varētu «nolauzt kaklu». Labklājības ministre Ilona Jurševska (ZZS) līdz šim veiksmīgi balansējusi uz jūtīgu jautājumu asmens

Zane Zālīte, foto – Vadims Straume

ILONA JURŠEVSKA (ZZS)

Īsā versija

► Dzimusi 1970.gada 20.augustā

► Precējusies, vīrs Arnis Jurševskis — motosportists, strādā par transporta inspektoru Latvijas Gaisa satiksmē, divas meitas — Beāte un Patrīcija

Darba pieredze:
► 2008. — Labklājības ministrijas Komunikācijas nodaļas vadītāja
► 2004. — 2008. Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) departamenta direktore, sabiedrisko attiecību

nodaļas vadītāja, projektu vadītāja
► 1998. — 2004. Kandavas novada domes kancelejas vadītāja
Izglītība:
► 2005. — 2007. Profesionālais maģistra grāds sabiedriskajās

attiecībās
► 1990. — 1996. Liepājas pedagogiskā augstskola, pamatskolas skolotājs
► 1985. — 1989. Rīgas pedagogiskā skola, sākumskolas skolotājs
► 1977. — 1985. Līvānu 1.vidusskola

NO CEĻINIECES PAR ZEMSAVIETI.

Labklājības ministre
Ilona Jurševska
(ZZS) agrāk bijusi
partijas Latvijas
ceļš biedre — tāpat
kā viņas bijušais
priekšnieks,
kādreizējais
Kandavas novada
mērs Dainis
Rozenfelds

Rungainis aizrāda, ka Jurševska «vēlas aiziet no problēmas» ministrei būtu jāprot atrast veidu, kā bez liekas histērijas iesaistīties diskusijā, kas neizbēgami skars arī pensionārus

privilēģijas nav atņemtas. Viņa piemetina: cerams, tas nebūs tikai jauks sākums, kam nekas cits tā arī nesekos.

VEIKSMĪGI BALANSĒ VAI IZVAIRĀS?

Pensionāru organizāciju slavas vārdi liecina, ka, pateicoties ZZS vilktajām «sarkanajām līnijām» un skaļiem iebildumiem pret nodomiem budžeta konsolidācijas vārdā aiztikt pensijas, Jurševskai līdz šim veiksmīgi izdevies balansēt arī šajā jūtīgajā jautājumā. Latvijas Pensionāru federācijas vadītāja Aina Verze ministri *Dienas* slejās raksturojusi kā «ļoti kompetentu». «Ministre arī prot pastāvēt par sevi,» paudusi Verze.

«Pensionāriem nebūtu par ko sūdzēties,

jo publiski viņa mūs aizstāv,» arī Kandavas novada pensionāru biedrības vadītājs Zigurds Megnis cer, ka Jurševska pensionārus uztvers kā «savējos». Iestāšanos par savējiem Megnis Jurševskā novērojis jau laikā, kad viņa bija Kandavas novada domes kancelejas vadītāja, bet viņš pats — opozīcijas deputāts: viņa ļoti aizstāvējusi gan sev pakļautos darbiniekus, gan domes vadības politiku kopumā. Tieši tajā laikā veidojies jaunais novads; Jurševska pielikusi daudz pūļu attiecīgu dokumentu, piemēram, domes nolikuma tapšanā. Pēc Kandavas pensionāru līdera domām, ministres amatā Jurševsku bīdījusi vēlme veidot spožu karjeru, bet politologs Ivars Ijabs šaubās: «Iepriekšējās karjeras apraksts nav tāds, lai viņa tā vienkārši kļūtu par ministri.»

Politikēi Jurševskai pieticis drosmes teikt, ka situācija sociālajā budžetā nav melna, kā mālē, min Megnis. Viens no labības ministres lielākajiem neklātienēs nentiem ekonomists Ģirts Rungainis tie min kā piemēru Jurševskas centieniem «galvu smiltīs» un nerunāt par ļoti samīļtiem sociālās politikas jautājumiem, kas būt nav aktuāli tieši šodien, bet noteikti aktuāli rīt: kritiskā demogrāfiskā situā sabiedrības novecošana, nodokļu maksāt un līdz ar to budžeta ieņēmumu samazšanās, sociālā budžeta proporcionāli strīztukšošana, nepieciešamība atbilstoši rīnēt sistēmu utt. Pēc gara ievada, ka nevienam tiesāt, jo pats nebūtu gatavs uzņties līdzīgu atbildību, Rungainis tomēr a

PIEMĒRS. No agrākajiem labklājības ministriem Ilonai Jurševskai autoritāte ir viņas partijas biedrs un priekštecis amatā, tagadējais satiksmes ministrs Uldis Augulis

da, ka Jurševska «vēlas aiziet no problēmas»: viņaprāt, ministrei būtu jāprot atrast veidu, kā bez liekas histērijas iesaistīties smagajā diskusijā, kas neizbēgami skars arī pensionārus. Pagaidām šķietot, ka ZZS «sarkanās līnijas» Jurševskai drīzāk traucē brīvi apspriest šos sāpīgos tematus.

VISUS TOMĒR NESAUDŽĒS

«Mēs nepiekopsim strausa politiku, meklēsim veidu, kur optimizēt izdevumus,» Jurševska izvēlas to pašu metaforu, lai raksturotu gatavību gan diskutēt, gan budžeta izdevumu mazināšanas nolūkā pārskatīt dažādus sociālos pabalstus. Ģimenes valsts pabalsta vairs nebūs, jo «fakts ir tāds, ka nākamā gada

budžeta bāzē [šim nolūkam nepieciešamo] 35 miljonu vairs nav». Te jāpiebilst, ka ministrei nav raksturīgi izteikties lakoniski un tieši: pirms nonākam līdz šim teikumam, viņa ir gari un saudzīgi klāstījusi, ka būtībā likvidētajam pabalstam pie strādājošajām ģimenēm vajadzētu atgriezties ar nodokļu atvieglojumiem, bet pie trūcīgajiem vecākiem — ar pašvaldību nodrošinātajiem sociālajiem pabalstiem. Diplomātiski viņa izsakās arī par «korekcijām» pensiju sistēmā (pakāpenisku pensionēšanās vecuma paaugstināšanu līdz 65 gadiem), par «treknajos gados» neapdomīgi piešķirtajām pensiju piemaksām, kā arī par iespēju pārskatīt izdienas pensiju piešķiršanas kārtību: «Stāsts būs par to, kāpēc,

piemēram, kādas radošas profesijas pārstāvim ir iespējams 40 gados doties pensijā. Varbūt jādod iespēja pārprofilēties, iemācīties kaut ko citu, bet tas būs ļoti jūtīgs jautājums.» Esot domāts ķerties arī pie izdienas pensijām iekšlietu sistēmā.

PELNA SEV PENSIJU LATVIJĀ

Jurševska pati uzticoties Latvijas pensiju sistēmai un pelna sev pensiju visos trijos līmeņos: gan pirmajā, gan otrajā, kuram varējusi pievienoties brīvprātīgi, gan trešajā, veidojot privātu uzkrājumu. Viņa gan nedomājot līdz ar pensijas vecuma sasniegšanu pamest darba gaitas un nosēsties pie televizora — Jurševska apbrīnojot un vēloties līdzināties tādām dāmām kā, piemēram, Eiženija Aldermane, kuras vēl cienījamos gados turpina strādāt valsts pārvaldes vai pašvaldību amatos. Savukārt no astoņu latu ģimenes valsts pabalsta, ko varētu saņemt par abām meitām, Jurševska esot atteikusies, kad kļuva par ministri: tad risinājās diskusija, ka cilvēkiem ar pietiekamiem ienākumiem tā vajadzētu rīkoties mazāk turīgo sabiedrības slāņu labā. Vienlaikus Jurševska atzīst — agrāk, kad no algas līdz algai ar nopelnīto dažkārt bijis par īsu, kontā uzkrātais pabalsts lieti noderējis.

SARGĀT, SKAIDROT, MOTIVĒT

Vaicāta par autoritātēm agrāko labklājības ministru vidū, Jurševska nosauc savu priekštecī, tagadējo satiksmes ministru Uldi

MAMMA UN TANTE. Ar meitām Beāti un Patrīciju krustdēliņa Valtera kristībās

ATPŪTA KUSTĪBĀ. Slēpojot Austrijas Alpos

Kāpēc kādas radošas profesijas pārstāvim ir iespējams 40 gados doties pensijā? Varbūt jādod iespēja pārprofilēties

Auguli (ZZS): viņa laikā pati strādājusi ministrijā un redzējusi, ka darbs šā ministra vadībā ritot raiti un saskaņoti. Ministre bieži dodas komandējumos ārpus Rīgas, tiekas ar cilvēkiem un skaidro sociālās sistēmas reformu būtību, ko uzskata par vienu no savas misijas stūrakmeņiem — līdz ar nepieciešamību sagādāt sociālo budžetu no «lineāras» apcirpšanas un sabiedrības uzticības vairošanu sociālās apdrošināšanas sistēmai. Pašlaik gan tas varētu būt pagrūti, piemēram, kā liecina tirgus un sabiedriskās domas pētījumu centra SKDS sadarbībā ar AS *Citadele banka* veiktā aptauja, 76,8% aptaujāto cilvēku darbības vecumā norādījuši, ka netic valsts spējai nodrošināt pietiekami lielu pensiju, bet 18,7% izvēlējās atbildi «drīzāk neticu». Kopējais skeptisks noskaņots īpatsvars līdz ar to ir 95,5% — ne sevišķi iepriecinoši, ņemot vērā, cik cieši šis jautājums saistīts ar motivāciju maksāt nodokļus, kas savukārt nozīmē iespēju izmaksāt pensijas šodienas pensionāriem. «Viss ir ļoti saistīts. Nevar vienkārši no vienas puses lineāri mazināt izdevumus, vienlaikus stāstot, cik svarīgi ir maksāt nodokļus,» saka ministre.

Šķiet, par daudzajām tikšanās reizēm ar cilvēkiem reģionos viņa labprāt stāstītu daudz un emocionāli. Nevilšus atceros vienu no iepriekšējām labklājības ministrēm, kura, iejūtīgi runājot par trūkuma piemēklētajiem laudim, gandrīz katrā intervijā nobirdināja

pa asarai, tāpēc cita starpā pajautāju Jurševskai, kad viņa pēdējo reizi raudājusi. Atbilde tomēr nav no šī konteksta: «Brīvdienās izvēlos vienkāršas, romantiskas filmas, kur nav jādoma līdzī. Ar labām beigām. Aizkustinošās situācijas liek paraudāt līdzī, un tas man ir atslodzes brīdis.»

ĀRPUS OFICIĀLĀ CV

Jurševskas dzīves gājumā žurnālistu interese līdz šim visvairāk piesaistījis fakts, ka viņa kursos apguvusi koučingu. Koučs (no angļu *coach* — treneris) ir cilvēks, kurš atbalsta savu klientu kāda mērķa sasniegšanā, piemēram, izveidot privātu biznesu vai tikt vaļā no liekajiem kilogramiem: palīdz skaidri definēt uzdevumu, apzināties un uzveikt grūtības, plānot savu rīcību pa posmiem utt.

Kam un vai vispār vajadzīgi kouči, var strīdēties tāpat kā, piemēram, par psihologa pakalpojumiem: vienam tie var izrādīties neatverami, cits skeptiski nodvēs par zemē nomestu laiku un naudu. Šis zināšanas Jurševska ieguvusi papildus maģistra grādam sabiedriskajās attiecībās un pedagoģijas bakalauram. Viņas pirmā darbavieta bijusi izglītības iestāde: Jurševska bijusi skolotāja Kandavas internātvienības skolā. Tur mācījušies ne tie paši paklausīgākie bērni, taču jaunajai skolotājai uzticēta lielas (38 bērni) klases audzināšana.

Jurševska ir muzikāli izglītota, tāpēc sko-

lā diriģējusi kori. «Arī ministrijas kori gētu, ja tāds būtu,» pajoko ministre mīlākā kora dziesma esot Raimonda un Jāņa Petera *Manai dzimtenei* (kas s vārdiem «Man stāstīja Daugaviņ' / Kā l vīdamās») — tā pirmā nākot prātā, ties, kā mamma ar draudzeni kordi mazo Iloniņu ņēmušas līdzī uz Dz svētkiem. Mamma dziedājusi kori, b profesijas bijusi otorinolaringoloģe un tezioloģe un strādājusi Līvānos, kur ska dzimusi un uzaugusi. Par tēvu, iz kara aviācijas lidotāju, Jurševska runā ļoti erudītu vīru, taču, tā kā vecāki bijī rušies, viņu Ilona redzējusi retāk, jo dz pie mātes. Smagas slimības uzveikta, ma agri aizgājusi — 46 gados, un te n dējā ministre rūgti pasmaida par veco sību, ka kurpnieks bieži vien pats ir kājām. Tas pats apstiprinās, stāstot p kādreizējo profesionālo autosportisti Jurševski: gadu nācies gaidīt, pirms v pildījis sievas lūgumu un visbeidzot r nījis viņas automašīnai logu tīrītāju. «I tiecas uz motosportu, uz kartingiem, tošeseju, esmu to izbaudījusi jau tiktāl ministre un novelk ar pirkstu gar kakl mu sapratusi, ka man patīk tie sporta kur nav motoru, rūkoņas un benzīna kas.» Par laimi, vīrs esot arī kaislīgs slē un kalnu slēpošana izrādījusies visu ģ vienjošs hobijs. ♦